

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

Articulus V. An Prælati per reditum ad veram fidem recuperet
amissionem jurium & bonorum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

pollet; hoc enim damnum imponitur Ecclesiæ à jure, supposito lapsu in hæresim, vel schisma; quod etiam procedit, quando nocet non acquirendo; quibus præmissis.

Ad 1. in *nu. 2535*. Resp. 1. ibi, ubi sermo est de navi publicanda, & fisco Principis adscribenda, non agi *de lapsu Prælati in hæresim, vel schisma*, propter quem concedimus, ex tali delicto amitti jura Ecclesiæ; sed tantum de dolosa navis subtractione, quando ea utilitatibus boni publici necessaria erat. Unde, qui admittunt in dicto casu dispositioni juris civilis locum esse, dicunt speciali jure, & ex necessitate publica receptam esse dictam legem *Jubemus, C. de sacros. Eccles.* nec illam fundari in mero delicto, sed solum velato, & incluso in administratione; quod, cum in Prælati persona proprie puniri possit, punitur in ipsa navi, sic tamen, ut admittatur Ecclesia, ut hoc damnum acceptum recuperet, si Prælatus solvendo non sit, restitutione in integrum; sic Bartholus, Alciatus, & Castro, *in cit. L. Jubemus*.

2542.

Ad 2. in *nu. 2535*. Resp. ex ibi adductis solum sequi, quod *nu. 2539*. admittimus, nimirum Prælatus præjudicare posse in non acquirendo, id quod etiam probat objectio tertia. Hoc tamen ipsum damnum, ex Prælati negligentia Ecclesiæ datum in non acquirendo, intellige secundum dicta *nu. 2540*. Hinc etiam *Re.* ad 4. Nam eo casu Ecclesiæ liberum est, vel restitutionem in integrum petere, vel contra negligentem Prælatus, aut Procuratorem, judicio experiri; id, quod aliis non permittitur, quamdiu Procurator solvendo est. Et quamvis aliqui hanc doctrinam (*quod Prælatus Ecclesiæ præjudicare possit in non acquirendo*) velint locum non habere in causis ordinis, ut docet D. Antonin. apud Pekium *cit. nu. 6*. hic tamen de hoc dubitat, cum ardua possit esse res, & amplum patrimonium hæretici, vel Raptoris, in cujus tamen acquisitione Prælati negligentia nocet.

2543.

Ad 5. Resp. in eo casu solum probari, Prælatus Ecclesiæ nocere *in non acquirendo*; Ecclesiæ autem sufficere, quod res feudalis ad ipsam redeat, præsertim cum incertum sit, an Prælatus fructus ex feudo suæ personæ concessio consumpsisset, an non? Ad 6. Resp. illam duplicem sa-

tisfactionem nihil probare contra dicta nostra; cum non dicatur præstanda *ex bonis Ecclesiæ, sed Prælati*, qui servum alienum sciens ordinavit.

Ad 7. Resp. in eo, qui non acquirit, cum potest, legem favore Fisci præsumere dolum, & fraudem; in Prælato autem potius negligentiam, quam malitiam, per *c. ad nostram, de appellat.* Ad 8. dico, verum esse, quod Ecclesia in dicto casu tenebatur ex facto Prælati, sed ideo, quia illius Castri possessio ad ipsam pervenerat ex spolio Prælati; consequenter ne lucrum haberet ex ejus delicto, potuit judicio experiri.

2544.

Ex his colligitur, solum Prælatus delinquendo non posse præjudicare in juribus, & bonis jam acquisitis, ut constat ex *nu. 2531*. posse tamen in acquirendis, ut dictum est *nu. 2539*. & confirmatur plerisque argumentis, quæ adducta sunt à *nu. 2535*. Sic autem Prælatus simul cum Capitulo, & Clero labatur in hæresim, vel schisma, spoliari Ecclesiam, vel Monasterium juribus, & bonis, etiam præhabitis ex *nu. 2537*.

ARTICULUS V.

An Prælatus per reditum ad veram fidem recuperet amissionem jurium & bonorum?

Quæstio est, an Ecclesia, cujus Episcopus, & totus Clerus; vel Monasterium, cujus Prælatus cum toto Capitulo, vel in hæresim, vel schisma prolapsus est, cum hi ad Fidei Catholicæ unitatem reversi sunt, eorum restitutionem exigere possit? Resp. P. Ludovicus Engel *de Privilegijs Monasteriorum, Privilegio 26. nu. 2. respondet his verbis: si Religiosi omnes in aliquo Monasterio delinquant, & incorrigibiles sunt: non propterea bona Monasterij ad profanos usus transferenda (utpote quæ semel ad cultum divinum destinata sunt) sed expulsis incorrigibilibus alios ejusdem Ordinis, vel in horum defectu alterius Ordinis inducendos esse; si nulli prorsus Regulares tale Monasterium suscipere velint, tum demum & non prius, ad Clericos sæculares, non autem ad Laicos transferenda, juxta *c. inter quatuor, de Relig. dom. c. Relatum, 7. Ne Cleri-**

2545.

254.

Clerici, vel Monachi, cap. possessiones, de rebus Eccles. non alien.

3546.

Cæterum in hac quæstione videtur distinguendum. Nam vel illa bona, & jura, propter tale delictum amissa, adhuc vacant, dum sit redditus à Schismate, aut hæresi ad unitatem Ecclesiæ, ac veram fidem? vel jam possidentur ab alijs? deinde, si jam possidentur ab alijs, rursus distinguendum est, an translatio eorum jurium, quæ jam possidentur ab alijs, facta sit auctoritate Pape, an non? quoposito:

Resp. bona, & jura amissa in dato casu, per reditum ad unitatem fidei Catholicæ, ipso jure, veluti jure postliminij, recuperari ab Ecclesia, quæ illa propter lapsum in hæresim, vel schisma, prius amisit, si adhuc sint vacantia; si verò ab alijs jam possessa, quin interim auctoritate Pape, amissorum translatio in eos facta sit, Ecclesiam sic privatam, per Judicis sententiam restituendam esse. Primam partem docet Immola, & Felinus; secundam Innocent. & Abbas in c. inter quatuor, s. h. tit. quos citat, & sequitur Layman in dict. n. 8. Ratio sumitur ex cit. c. inter quatuor, ubi sequens casus habetur.

Constantinopolitana Ecclesia in schisma, ac rebellionem inciderat: quamobrem Catholicæ, quæ ante subjectæ erant, Ecclesiæ, se ab illa separarunt, obedientiam, & subjectionem denegantes. Sed posteaquam à Venetis Constantinopolis recepta, & Catholicus Patriarcha institutus fuit, is petijt ab Innocentio III. ut Ecclesiæ, atque Episcopi, qui tempore schismatis pro liberis habeantur, nunc, mutato rerum statu, ad pristinam subjectionem obligati declarentur. Ad hoc respondit Papa: in absentia illorum Episcoporum, qui nec citati, nec convicti sunt, nihil se, in eorundem præjudicium statuere posse: quòd si verò Patriarcha judicialiter contra illos agere velit, justitiam se ipsi non negaturum. Ubi vides, quòd Papa judicet, justam esse petitionem Patriarchæ, ut Ecclesia Constantinopolitana restituatur pristinis juribus, licet addat, hanc restitutionem fieri non posse, nisi citata, & audita parte, cujus interest.

3547.

Dixi: quin interim auctoritate Pape amissorum translatio in alios, vel aliam Ecclesiam facta sit. Nam si interim eorum

jurium, ac bonorum translatio in aliam Ecclesiam absolute facta sit, & non tantum sub conditione, dependente ab Ecclesiæ rebellionem, etiam si postea talis Ecclesia revertatur ad unitatem Fidei, aut recedat à delicto, propter quod absolute spoliata est, bonis in alios jam absolute per Papam translatis, non amplius restituitur. Sic Immola, & Felinus cit. post Barthol. in L. Gallus, 29. §. & quid si tantum, ff. de liber. & posthum. nu. 11. quos citat, & sequitur Layman dict. c. 8. n. 4. Ratio enim est, quia restitutio in integrum, facta à Principe, non aufert jus alterius, nec alius est sensus legis primæ & seqq. C. de sententiam passis dicentium, quod restitutus recuperet bona, quam, si non sint jam in alia translata. Id, quod etiam expresse tenet Abbas in c. Inter quatuor, cit. num. 2. Nam restitutio fieri debet sine præjudicio aliorum, quibus interim jus quæsitum est, arg. L. 2. ff. de decurionib.

Quod P. Engel cit. adducit, ex c. inter quatuor, s. de Religios. domibus, quando locus religiosus debet reformari, ut, quando omnes in tali loco sunt incorrigibiles, non propterea bona Monasterij ad profanos usus (utpote, quæ semel ad cultum divinum destinata sunt) nec, quamdiu per Regulares remanere potuerint ordinata, ad sæculares Clericos, esse transferenda, omnino constitutum est in cit. inter quatuor: sed de hoc, quòd expulsis illis incorrigibilibus, alii ejusdem Ordinis, & primum in horum defectu alterius Ordinis Regulares inducendi sunt, nullatenus reperitur in textu. Verba dicti Capituli sunt; inter quatuor (& infra) de Monasterijs quoque Græcorum in sæculares Canonicos convertendis Fraternitati tuæ respondemus: quòd quamdiu Monasteria per Regulares remanere potuerint ordinata, non sunt ad sæculares Clericos transferenda; sed si Regulares defuerint propter eorum defectum, in eis sæculares Clerici poterunt ordinari; ubi clarè, solum definiri, Monasteria, quamdiu per Regulares remanere potuerint ordinata, non debere transferri ad sæculares Clericos; & solum hoc fieri posse, si defuerint Regulares; ergo si in aliqua Provincia, vel Regno contingat, Monasteria non remanere ordinata per ejus inquilinos; vel, nec reformari valeant in suo Ordine, sed id rectius obtineri per alios Regula-

gulares, licet alterius Ordinis, nihil fit contra dictam constitutionem *c. inter quatuor*, ut dicitur in *c. Relatum*, 17. *Nec Clerici, vel Monachi.*

2548. Et licet in *cit. c. Relatum* expressè dicatur, ut hæc ordinatio, & reformatio fiat per Religiosos *eiusdem Monasterij, vel Ordinis*, si tales haberi possint, prout necessitas ordinationis, & reformationis exigit; hic tamen ordo solùm præscriptus est *Episcopis*, & locorum Ordinarijs, si per eos talis ordinatio, & reformatio faciendæ est, ut constat ex *cit. c. Relatum*, in quo continetur rescriptum Alexandri III. ad Episcopum Lundenensem, cui quærenti, quid faciendum, *cùm Monachi seculariter vivunt*; sic rescriptum Pontifex: *relatum est, quòd Monachi de H. seculariter vivant, & alios exemplo suo corrumpant.* Ideoque mandamus, quatenus eos ad observantiam regulæ, appellatione remota, compellas: vel, si tibi restiterint ausu temerario, *eis ejectionis*, Fratres alterius Ordinis (*si non potest præscriptum Monasterium in suo ordine reformari*) in illud inducas: *ut labores impiorum justi edant: & illi tandem rubore perfusi, ad sui Ordinis observantiam revertantur.*

Ratio autem, cur hic Ordo reformationis observandus sit *ab Episcopis*, est, quia ipsi, extra necessitatem, statum Ecclesiæ mutare non possunt; nisi in casibus à jure expressis: secus est de Papa; hic enim ex justa causa licet potest in Monasterio, in quo v. g. ejus Professi malè vivunt, illos amovere, & inibi alterius Ordinis Regulares, imò etiam Clericos sæculares, non observato prædicto ordine collocare; id probant plura exempla ejusmodi translationum, de quorum jure non attinet disputare, ut rectè observat Wagnerek ad *cit. c. Inter quatuor §. de Religios. dom.* Rationem autem illius ejectionis, & bonorum translationis in alios pro tali casu assignat ipse Pontifex, ibi: *ut labores impiorum edant justi*: in quæ verba scribit Gonzalez ad *cit. c. Relatum*, n. 3. in fi-

ne, dicens: Pontificem respexisse ad illud Psalmi 10. *justi tulerunt spolia impiorum*; ubi agitur de Ægyptijs, mari rubro submersis; & eorum spolijs Israëlítico populo datis. Huc plurimùm facit textus in *c. quicumque, cum duob. seq. 23. q. 7.*

Dixi n. 2546. *bona propter lapsum in hæresim amissa*, ubi privatus ad unitatem veræ Fidei redit, *si adhuc vacantia sint*, veluti jure postliminij, *recuperari*; pro eujus intelligentia notandum, quòd *postliminium* rectè declarat Azor tom. 3. l. 1. c. 4. q. 5. affirmans, esse jus, quo restituuntur alicui, à captivitate reverso, sua pristina bona, quæ propter captivitatem amiserat. Videtur desumpta declaratio ex definitione, quæ assertur L. *Postliminium*, ff. de capt. & postlim. revers. in hunc modum: *postliminium est jus, amissæ rei, recipiendæ ab extraneo, & in pristinum statum restituendæ inter nos, & liberos populos.*

Ex dictis percipitur intellectus verborum textus L. *si quid bello*, ff. de capt. & postl. ubi sic: *si quid bello captum est, in præda est, nec postliminio redit*: sensus est (inquit Molina de just. tract. 2. disp. 18. §. ex dictis) si quid bello captum est, *in præda est*, id est, *ad capientem pertinet: nec postliminio redit, ut reddendum sit antiquo Domino, à quo hostes illud usurpaverant.* Intelligitur autem de rebus mobilibus, & præterea exceptis iis, quibus postliminij privilegium concessum est.

Denique (ut dilucidius explicemus cum Molina *cit. §. ex rebus*) privilegium postliminij est, quo res capta ab hostibus, atque adeò quasi extra limen, & terminum regni perducta, cùm revertebatur, sive bello extracta de hostium potestate, sive quacunque alia ratione, perinde reputabatur, ac si nunquam fuisset extracta: atque adeò omnia jura, quæ antea habuerat, obtinebat, eaque ratione, si ad aliquem antea pertinebat ad eundem revertebatur.

* * *

